



T.C.
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 17/10/2019
Sayı: -120.07-E.00000551793



0000551793

3/9677-6K-108

GÜNLÜ

Sayı : 75833232-610
Konu : Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi : 08.04.2019 tarihli ve 43452547-120.07-E.443790 sayılı yazınız.

Bakanlığımıza intikal eden, Hatay Milletvekili Sayın Suzan ŞAHİN tarafından tevcih edilen 7/9677 esas numaralı yazılı soru önergesinin cevabı Ek'te gönderilmektedir.
Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

e-imzalıdır
Mustafa VARANK
Bakan

Ek: Soru Önergesi Cevabı

Mustafa Kemal Mahallesi Dumlupınar Bulvarı Eskişehir Yolu 2151.Cadde No:154 06510 Çankaya /ANKARA
Telefon :03122015428

Bilgi İçin: Cüneyt OLGAC Memur

Kep:sanayiveteknolojibakanligi.strateji@hs01.kep.tr

Faks:.

e-posta:cuneyt.olgac@sanayi.gov.tr

İnternet adresi: www.sanayi.gov.tr

HATAY MİLLETVEKİLİ SAYIN SUZAN ŞAHİN'İN

7/9677 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR

Türkiye’de toplumsal huzurun ortadan kalkması, özgürlük ortamının ortadan kalkması, baskı ve korku ikliminin artmasının bir sonucu da ülkemizden eğitilmiş ve nitelikli göçün artmış olmasıdır. Bilim insanları, iş insanları, girişimciler, doktorlar, akademisyenler, mühendisler, öğrenciler ve kadınlar bir daha geri dönmek üzere göç etmeye başlamıştır. Ülkemiz adeta nitelikli göç veren ve niteliksiz göç alan bir ülke konumuna gelmiştir. Basına yansıyan bilgilere göre ülkemizden yurt dışına göç eden kişi bir önceki yıla göre yüzde 42 artarak, 2017 yılında 253 bin 640’a ulaşmıştır.

Özellikle genç ve üretken nüfusumuz yurt dışına gitmekte, göç eden her beş kişiden ikisi 20-34 yaş aralığındaki kişilerden oluşmaktadır. Ülkemiz yetiştirdiği genç ve nitelikli işgücünü ne yazık ki ortaokul ve lise gibi kademelerde kaybetmektedir.

Kadın işsizliğinin yüzde 18, genç kadın işsizliğinin yüzde 26, kadın cinayetlerinin ise yüzde 428 arttığı ülkemizde yurt dışına giden kesimlerin başında kadınların geldiği görülmektedir. 2016 yılında yurt dışına göç eden kadınların oranı yüzde 37 iken bu oran 2017 yılında yüzde 42’ye çıkmıştır. Bunun yanında OHAL döneminde yaşanan ihraçlar ve baskı ortamı hekimler, akademisyenler ve mühendisler gibi yetişmiş işgücünün de göç etmesine yol açmıştır.

İstikrarsız iş ortamının yarattığı güvensizlik Türkiye’nin dünyada en çok milyoner kaybeden 3’üncü ülke olması ile sonuçlanmıştır. 2017 yılında 5 binden fazla milyoner, son 3 yılda ise 13 bin girişimci ve iş insanı ülkemizi terk etmiştir. Araştırmaların ortaya koyduğu üzere 20 OECD ülkesine göç etmiş yurttaşlarımız üzerinden ülkemizin kaybı 220 milyar doların üzerindedir.

Bu bilgiler ışığında;

Soru 1- Ülkemizden 2016-2018 yılları arasında yurt dışına göç eden kişi sayısı nedir? Göç eden kişilerin meslek grupları, yaş aralıkları ve cinsiyetleri nedir?

Soru 2- 2016-2018 yılları arasında ülkemizden yurt dışına göç eden kaç kişi çifte vatandaşlık almıştır?

Soru 3- Yurt dışına göç nedeniyle ülkemizin uğradığı nitelikli emek kaybı sonucunda uğradığı zarar ne kadardır? Bu zararın giderilmesi konusunda tasarrufunuz nedir?

Soru 4- Ülkemizde nitelikli beyin göçünün artması AR-GE, bilişim ve ileri sanayi alanlarında yaşanabilecek gelişmeleri sektöre uğratmayacak mıdır?

Soru 5- İş insanları ve girişimcilerimizin yurt dışına göç etmesi yüksek katma değerli üretim potansiyelimizi olumsuz etkileyecek midir?

Soru 6- Ülkemizin kalkınması, gelişmesi ve ilerlemesinin önüne engel oluşturan beyin göçünün engellenmesi konusunda çalışmalarınız var mıdır? Var ise, bu çalışmalar nelerdir?

Soru 7- Tersine Beyin Göçü kapsamında kaç kişi Türkiye'ye geri dönmüştür? Bu kişilerin meslek grupları, yaş aralıkları ve cinsiyetleri nedir?

CEVAPLAR:

Cevap 1-2- “Yıllık göç akış istatistikleri” olarak tanımlanan yurt dışından gelen ve yurt dışına giden göç bilgileri, TÜİK tarafından 31 Aralık referans alınarak idari kayıtlara dayalı olarak ilk kez 2018 yılında üretilmiş olup, göç ve çifte vatandaşlığa ilişkin istatistiki verilerin tutulması Bakanlığımızın yetki ve sorumluluk alanı içerisinde bulunmamaktadır.

Cevap 3-4-5-6- Bakanlığımız ilgili kuruluşlarından TÜBİTAK bünyesinde faaliyet göstermekte olan Bilim İnsanı Destek Programları Başkanlığı (BİDEB) tarafından; ilköğretim, ortaöğretim, üniversite lisans ve lisansüstü öğrencilere ve doktora sonrası düzeyde araştırma yapan araştırmacılarımıza yönelik çeşitli burs ve bilimsel destek programları yürütülmektedir.

Araştırmacılarımızı Türkiye’de bilimsel ve teknolojik çalışmalar yapmaya teşvik etmek için yürütülen temel programlar ise; “2236-Uluslararası Deneyimli Araştırmacı Dolaşımı Destek Programı”, “2247-Öncü Araştırmacılar Destek Programı” ve “2232-Uluslararası Lider Araştırmacılar Programı (Yurda Dönüş Araştırma Burs Programı)”dır.

Bunlardan “Uluslararası Lider Araştırmacılar Programı”nın amacı; yurtdışında üst seviye bilimsel ve/veya teknolojik çalışmalar yapmış ve orada çalışma deneyimine sahip, başta Türk bilim insanları olmak üzere nitelikli araştırmacıların Türkiye’ye gelmelerini teşvik etmektir. Program vasıtasıyla, bu kişilerin çalışmalarını ülkemizin önde gelen akademi, sanayi kurum ve kuruluşları veya kamu kurumlarında yürütmelerini sağlamak için destek verilmektedir. Uluslararası Lider Araştırmacılar Programının ilk çağrısı **29 Mart 2019** tarihinde kapanmıştır. Programa 36 farklı ülkedeki 130 üniversite, 29 firma ve 22 araştırma enstitüsünden toplam 242 araştırmacı (91’i yabancı uyruklu olmak üzere); ülkemizdeki 47 üniversite, 14 firma, 3 araştırma altyapısı ve 1 kamu kurumu başvuru yapmıştır. Odaklanılan alanlar olarak yaşam bilimleri ve tıp, teknik bilimler (bilgisayar bilimleri) ve mühendislik, temel bilimler (fizik ve kimya) öne çıkmaktadır. Yapılan değerlendirmeler sonucunda 21 farklı ülkeden, 98’i Türk 29’u yabancı olmak üzere, alanında lider 127 bilim insanı ve araştırmacı desteklenmeye hak kazanmıştır. Başvuruların değerlendirme süreci 18.07.2019 itibarıyla tamamlanmış olup desteklenmeye hak kazananların burs başlatma süreçleri devam etmektedir.

Bunun yanında TÜBİTAK Teknoloji ve Yenilik Destek Programları Başkanlığı (TEYDEB) özel sektör kuruluşlarının araştırma - teknoloji geliştirme ve yenilik projelerini, teknoloji tabanlı girişimlerin kurulmasını ve üniversite-sanayi işbirliğini %60’dan %100’e varan oranlarda hibe olarak desteklemektedir. Desteklenen bu faaliyetlerin gerçekleştirilebilmesi her şeyden önce bilimsel bilgi donanımı yüksek araştırmacı insan kaynağı gerektirdiğinden, TEYDEB destekleri nitelikli işgücünün ülkemizde kalmasını sağlayıcı önemli bir işleve sahiptir.

Tüm bu imkânlarla ilaveten, Türkiye’de girişimcilerimizin ve akademisyenlerin fikirlerini hayata geçirebilecekleri nitelikli alanların oluşturulması amacıyla Teknoparklar kurulmaktadır. Teknoparklarda yer alan firma ve girişimcilere gelir ve kurumlar vergisi istisnası, gelir vergisi stopajı istisnası, SGK primi işveren hissesi desteği, KDV muafiyeti, Gümrük Vergisi muafiyeti, Temel Bilimler mezunu istihdam desteği gibi destekler sağlanmakta, Teknoparklarda yer alacak yeni kuluçka firmalar için ise kira indirimleri uygulanmaktadır. Ayrıca akademisyenler de Teknoparklarda şirket kurabilmekte, Teknopark firmalarında tam zamanlı ya da yarı zamanlı görev yapabilmektedir.

Cevap 7- Önergede belirtilen; yurtdışındaki bilim insanlarımızın Türkiye’ye geri dönmeleri anlamındaki “Tersine Beyin Göçü” çalışma ve faaliyetlerimiz kapsamında 2010-2018 yılları arasında 432 kişi Türkiye’ye dönerek çeşitli burs ve destekten faydalanmıştır. Desteklenenlerin hepsi en az doktor unvanlı araştırmacılarıdır. Desteklenen araştırmacıların doğum yılları 1953-1988 arasındadır. Bunlar, ağırlıklı olarak yaşam bilimleri (51), bilgisayar (42), elektrik-elektronik mühendisliği (41), fizik (40), tıp (28), kimya (25), makina mühendisliği (22), matematik (21), endüstri mühendisliği (16), inşaat mühendisliği (15), metalurji ve malzeme mühendisliği (13), kimya mühendisliği (12), biyomedikal mühendisliği (11), iktisat (11) alanlarında yoğunlaşmakla birlikte, program bünyesinde hemen hemen her akademik daldan geri dönüş yapan araştırmacılarımız mevcuttur.